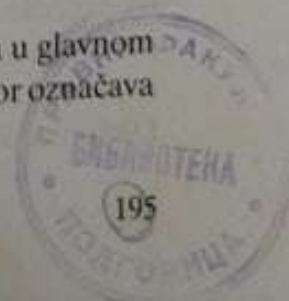

Mali diplomatski pojmovnik

- ambasada** – veleposlaništvo, veleposlanstvo, diplomatsko predstavništvo više razine pojedine države u inozemstvu
- ambasador** – veleposlanik, poklisar, nuncij, šef diplomatske misije najvišeg razine koji rukovodi radom misije
- ambasador at large** – tzv. putujući ambasador koji nema određeno sjedište i najčešće je poslan radi obavljanja određene misije u jednu ili u nekoliko država
- agreman** – pristanak koji država primateljica daje za izbor osobe koju će država pošiljateljica poslati kao šefa misije
- ad hoc diplomacija** – obavljanje diplomatskih djelatnosti odvojeno od diplomatskih poslanstava, najčešće radi rješavanja pitanja koja izravno ne pripadaju nadležnosti diplomatske misije
- aide memoire** – akt u pisanom obliku, u kojem diplomatski predstavnik ukratko izlaže sadržaj pojedinog usmenog priopćenja upućenog ministru vanjskih poslova druge države ili drugom dužnosniku ministarstva vanjskih poslova
- akreditivno pismo** – vjerodajnice, isprave kojima šef države ili ministar vanjskih poslova uvodi i preporučuje šefa misije ili otpravnika poslova šefu države primateljice ili ministru vanjskih poslova. U pismu se navodi ime šefa misije i razred kojemu pripada, a šefa države primateljice moli se da mu pokloni povjerenje i omogući ispunjenje poslanstva
- ataše** – diplomatski službenik početnik. Diplomatski službenik koji obavlja posebne dužnosti (vojni, pomorski, trgovinski, znanstveni, kulturni)
- demarš** – istup diplomatskog predstavnika poduzet pri odgovarajućoj ustanovi druge države ili međunarodne organizacije da se postigne određeni cilj. Demaršom se obično nešto traži ili se protiv nečeg prosvjeduje
- diplomatska pošta** – radi komunikacije s tijelima svoje zemlje, diplomatske misije putem diplomatskih kurira šalju izvješća i ostale materijale u pisanom obliku. Diplomatska pošta je nepovrediva
- diplomatski privilegij** – povlastice koje međunarodno pravo priznaje diplomatima i članovima njihove obitelji u obavljanju dužnosti
- diplomatski zbor (CD)** – skup svih stranih diplomatskih predstavnika u glavnom gradu pojedine zemlje (u širem smislu). U užem smislu diplomatski zbor označava samo šefove stranih diplomatskih predstavništava

diplomatsko pravo – skup svih pravila koja se odnose na prava i dužnosti država u svezi s diplomatskim odnosima. Prava su kodificirana u Bečkoj konvenciji o diplomatskim odnosima iz 1961. godine

doajen diplomatskog zbora – najstariji član diplomatskog zbora po vremenu predaje svojih vjerodajnica. Doajen u određenim prilikama zastupa diplomatski zbor i govori u njegovo ime. U pojedinim državama (Njemačka, Austrija, Belgija) papski nuncij je, bez obzira na duljinu svog staža, uvijek doajen diplomatskog zbora

eksteritorijalnost – fikcija kojom se htio objasniti poseban položaj službenog i privatnog sjedišta diplomatskog predstavnika, zgrade predstavništva i stan diplomatskog predstavnika. U moderno doba pod pojmom eksteritorijalnosti podrazumijeva se sve osobe, stvari i odnose na koje se ne primjenjuje poredak odnosne države

konzul – osoba opunomoćena za obavljanje konzularnih poslova. Konzularne dužnosti su: zaštita države i interesa državljana zemlje pošiljateljice, promicanje razvoja trgovačkih, gospodarskih i ostalih odnosa između dvije države, obavljanje upravnih poslova. Konzul ne obavlja, u načelu, političke poslove i ne uživa diplomatska izuzeća i povlastice

konzulat – ured, agencija, predstavništvo jedne države izvan njezina državna područja koje obavlja poslove zaštite države i njezinih državljana. Postoje generalni konzulati, konzulati, vicekonzulati i konzularne agencije. Na čelu je generalni konzul, konzul, vicekonzul ili konzularni agent. Otvaranje konzulata i njegovo konzularno područje određuje ugovor dviju država

kuriri – osobe koje su po međunarodnom pravu ovlaštene prenositi diplomatsku prepisku i predmete službene upotrebe između diplomatskog predstavništva i ministarstva vanjskih poslova. Kuriri su pri obavljanju svoje misije zaštićeni od pregleda i uhićenja

memorandum – pismeni sastav – podsjetnik – koji sadrži pregled određenih činjenica, stavova, pravnih razlaganja ili zahtjeva. Memorandum može biti potpisan ili nepotpisan. Nazivi: memorandum, aide memoire, pro memoria, rabe se naizmjenično i pretežito kao sinonimi. Među njima nema bitnih razlika. Svi akti se dostavljaju samostalno, a mogu se uručivati nakon obavljenog razgovora ili su dodani noti

nepoćudna osoba – može biti šef misije ili ostali diplomatski ili konzularni poslanici za koje država primateljica smatra da su nepoželjni, odnosno neprihvatljivi (persona non grata) na njezinom tlu. Osoba može biti nepoćudna još prije dolaska u zemlju, što se npr. očituje nedavanjem agremana za ambasadora ili pak tijekom svog djelovanja u državi primateljici osoba postaje nepoželjna. Nepoželjnost ovisi o različitim okolnostima i može biti osnovana (špijunaža, kriminal) ili neosnovana (politički razlozi, odgovor na sličan potez druge države)

nota – formalno je priopćenje šefa nadležstva vanjskih poslova, njegovog zamjenika, pojedinog člana vlade ili drugog visokog državnog dužnosnika. Te osobe notu potpisuju a naslovljavaju je vladi ili ministru vanjskih poslova neke druge zemlje. Diplomatsku notu redovito predaje šef poslanstva ministra vanjskih poslova. Diplomatska nota ima službeno i pravno obvezujuće značenje. U njoj se državi ili

državama priopćavaju pojedine važne činjenice vezane uz međunarodne odnose. Izmjena nota rasprostranjen je oblik međudržavnog komuniciranja. Kolektivnu notu upućuje više diplomatskih predstavnika u zemlji primateljici ministru vanjskih poslova. Potpisuju je svi šefovi diplomatskih misija. Cirkularne note upućuju se većem broju zemalja dok su povjerljive note upućene isključivo jednoj ili nekoliko zemalja i očekuje se da se njihov sadržaj ne objelodanjuje. Verbalna nota najčešći je oblik komuniciranja. Upućuje je diplomatsko predstavništvo, sastavlja se na službenom papiru predstavništva, a počinje izrazima poštovanja ministru vanjskih poslova. Na kraju se navodi datum i žig. Verbalna nota se ne potpisuje.

otpravnik poslova (charge d'affaires) – je diplomat akreditiran kod ministra vanjskih poslova kao stalan šef misije. Otpravnik poslova može biti i osoba opuno-moćena samo da za izbivanja šefa poslanstva obavlja poslove ambasadora (otpravnik poslova ad interim)

počasni konzul – najčešće je državljanin države primateljice. Njegove aktivnosti su pretežito gospodarske naravi

promemoria – pismeni sastav koji treba podsjetiti na određene činjenice, okolnosti, odnose. Promemorijom se želi izbjeći da određeni stavovi »padnu« u zaborav

rang šefova diplomatskih misija – utvrđuje redoslijed njihovog prvenstva. Time se osigurava svakoj državi da njezin predstavnik može nakon duljeg boravka na čelu poslanstva biti jednom doajen (osim u slučajevima zemalja u kojima je to uvijek papški nuncij). Bečki pravilnik o rangu diplomatskih predstavnika iz 1815. godine ustvrdio je četiri razreda, dok je Bečka konvencija o diplomatskim odnosima iz 1961. godine smanjila taj broj na tri razreda. Po toj konvenciji postoje: 1) ambasadori ili papški nunciji akreditirani kod šefa države; 2) poslanici, ministri ili inter-nunciji akreditirani kod šefova država; 3) otpravnici poslova akreditirani kod ministarstva vanjskih poslova